

Литвин І. М.

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Рейдало В. С.

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Сторчеус С. В.

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Статтю присвячено традиційно актуальній проблемі теорії та практики перекладу – перетворенням, що здійснюються у процесі переходу від джерельного тексту до тексту перекладу. Висвітлюються ключові аспекти цієї проблеми, зокрема питання термінології, визначення, типології та механізмів перекладацьких трансформацій, а також необхідність їх вивчення. Мета статті: аналіз лексичних перекладацьких трансформацій з використанням класифікацій, які ґрунтуються на тріаді мовного семіозису Чарльза Морріса: семантики, синтактики та прагматики. Зокрема застосовується класифікація лексичних трансформацій в денотативному плані О. Селіванової. Дієвість типології лексичних трансформацій проілюстровано на матеріалі українського перекладу роману Елеонор Портер «Pollyanna», виконаного Богданою Горою, акцентуючи на мало описаних чи неописаних міжмовних замінах. Досліджено механізми різних типів лексичних трансформацій, які призводять до зміни денотативного значення лексичних одиниць. Схарактеризовано синонімічні трансформації, в результаті яких відповідники джерельного та перекладного текстів є міжмовними смисловими та контекстуальними синонімами. Проаналізовано кореферентні заміни, в процесі яких змінюється зміст лексичних одиниць джерельного тексту, проте незмінним залишається референт. Описано різні типи метонімічних трансформацій (конкретизацію, генералізацію значення, партонімічні, голонімічні, парто-партонімічні заміни). Розглянуто втрати метафоричного образу (деметафоризацію), виникнення метафоричного образу (метафоризацію); когнітивні механізми модифікації в перекладі донорської концептосфери метафори (трансметафоризацію), заміни компонента донорської концептосфери метафори в перекладі.

У статті обґрунтовано, що в англо-українському перекладі художнього тексту на лексичному рівні регулярно використовуються трансформації, за яких модифікується денотативне (ядерне поняттєво-логічне) значення слова, з метою збереження ідіостилу автора джерельного тексту; збалансування відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу та перекладу.

Ключові слова: переклад, перекладацька трансформація, кореферентна заміна, метонімічні трансформації, метафоричні трансформації, генералізація, конкретизація, антонімічний переклад, конверсивний переклад, денотативне значення.

Постановка проблеми. Одним із актуальних питань сучасного перекладознавства є дослідження прийомів перекладу – трансформацій. У перекладознавчих студіях традиційно піднімаються питання визначення та типології трансформацій; іноді питання стоїть так, чи взагалі є сенс у дослідженні трансформацій, чи це не формалізує підхід до перекладацького процесу; врешті

решт, не визначений термін для перетворень, що здійснюються в процесі переходу від джерельного тексту до тексту перекладу. Їх називають *процедури, техніки, методи, способи, прийоми, стратегії, зсуви, заміни, модифікації, трансформації* тощо. Ми використовуємо традиційний для слов'янського, зокрема українського, перекладознавства термін *трансформації*. На необхідності

вивчення трансформацій цілком слушно наголошує В'ячеслав Карабан: «вміння та навички застосування перекладацьких трансформацій становлять істотний компонент компетенцій перекладача» [4, с. 21].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання про методи, способи, прийоми, стратегії перекладу висвітлювали в своїх працях Жан-Поль Віне (Jean-Paul Vinay), Жан Дарбельне (Jean Darbelnet), Юджин Найда (Eugene Nida), Пітер Ньюмарк (Peter Newmark), Андре Лефевр (André Lefevere), Махмуд Ордудар (Mahmoud Ordudar), Ампаро Альбір (Amparo Albir), Люсія Моліна (Lucía Molina) [12] й інші. До питання класифікації перекладацьких трансформацій зверталися українські перекладознавці: В'ячеслав Карабан, Віктор Коптілов, Ілько Корунець, Леонід Черноватий, Олександр Кальниченко, Олександр Ребрій. Розглядали трансформації на матеріалі художнього японсько-українського перекладу автори навчального посібника «Методологія художнього перекладу для студентів-японістів» Іван Бондаренко, Тамара Комарницька, Світлана Семенко; на матеріалі німецької мови – автори підручника «Теорія та практика перекладу (німецька мова)» Тарас Кияк, Олександр Огуй, Анатолій Науменко. Описували наявні в перекладознавстві класифікації трансформацій Тетяна Журавель, Наталія Хайдарі, Інга Синяговська, Ольга Богайчук й інші. Визначення та нову класифікацію трансформацій запропонувала українська лінгвістка Олена Селіванова, на яку спираємося в цій статті. За О. Селівановою, перекладацька трансформація – «це перетворення, модифікація форми, або змісту і форми, з метою збереження відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу й перекладного тексту» [9, с. 377]. За В. Карабаном, «перекладацькі трансформації спрямовані на адекватну передачу смислу джерельного тексту, враховуючи норми цільової мови» [4, с. 21]. О. Селіванова, перетворення, які «здійснюються на підставі системних розбіжностей двох мов» [9, с. 377] цілком слушно відносить до системних трансформацій, а модифікації, що здійснюються через відмінність онтологій, культур, програм інтерпретації адресатів оригіналу та перекладу – до функціональних [9, с. 377]. Таким чином, лінгвістка вказує не тільки два типи трансформацій, а перераховує причини їх застосування: системні розбіжності мов оригіналу та перекладу; відмінність онтологій, культур двох народів; різницю програм інтерпретації текстів оригіналу та перекладу їх адресатами.

До прийомів перекладу лексичних одиниць В'ячеслав Карабан відносить: смислову диференціацію значень, конкретизацію, генералізацію, антонімічний переклад, вилучення, додавання, перестановку, частиномовну заміну [4, с. 300]. Перекладознавець виокремлює контекстуальні заміни, коли перекладач керується контекстом, а не словником (не використовує прямі повні, тобто словникові, відповідники). В. Карабан зауважує, що не існує точних правил таких заміни і вбачає 4 типи контекстуальних трансформацій: смислова диференціація значень, конкретизація, генералізація й антонімічний переклад [4, с. 287]. Загалом до найпоширеніших класифікацій лексичних трансформацій включають «конкретизацію, генералізацію, антонімічний переклад, додавання слів, опущення слів, змістовий розвиток, компенсацію» [див.: 1, с. 243].

Постановка завдання. Мета нашої статті: аналіз лексичних перекладацьких трансформацій з використанням класифікацій, які побудовані на тріаді мовного семіозису Чарльза Морріса: семантики, синтактики та прагматики. Однією із таких класифікацій є типологія формально-змістових трансформацій на лексичному рівні, розроблена О. Селівановою. Трансформації на лексичному рівні призводять до певних змін / модифікацій денотативних і конотативних значень лексичних одиниць. Виходячи з цього, на лексичному рівні формально-змістові трансформації, за О. Селівановою, реалізуються в двох планах: денотативному та конотативному [9, с. 383]. У цій статті зупинимося на трансформаціях **денотативного** плану, які в мові перекладу представлені відповідниками іншої мови з неоднаковим смисловим наповненням. Дієвість цієї типології лексичних денотативних трансформацій проілюструємо на матеріалі українського перекладу роману Елеонор Портер «Pollyanna» («Поліанна»), виконаного Богданою Горою, акцентуючи на мало описаних чи неописаних міжмовних замінах.

Виклад основного матеріалу. Синонімічні трансформації. До змін денотативних значень лексичних одиниць в перекладі призводять синонімічні заміни, у результаті яких міжмовні відповідники – семантичні (або смислові) синоніми – відрізняються відтінками значень; а під кутом зору семної структури, відрізняються набором сем [6, с. 153]: «*Pollyanna, you ARE the most extraordinary child!*» [13] // «– Поліанно, ти **просто неймовірна дитина!**» [8] Порівняймо семний склад прикметників, використавши метод словникових дефініцій: **(most) extraordinary** – «very

unusual, special, unexpected, or strange» [11] / дуже незвичайний, особливий, **несподіваний, дивний; неймовірний** – «Який відрізняється від інших, не такий, як усі, як у всіх, як завжди; особливий, незвичайний» [2].

У перекладі часто трапляються **контекстуальні синонімічні** заміни, у результаті яких українські відповідники англословних лексем реалізують певне значення (ЛСВ) в конкретному контексті [6, с. 153–155]: «*Pollyanna looked shocked*» [8] // «*Поліанна була збентежена*» [13]. Перекладаючи **shocked** – «surprised or upset because something unexpected and usually unpleasant has happened» [11], за можливих відповідників **здивований, вражений**, перекладачка обирає слово **збентежений** – «Який виражає збентеження, хвилювання або ніяковість» [2], що влучно передає стан героїні в цьому контексті. «*She had gone halfway down the stairs when a small, unsteady voice called after her...*» [13] // «*Вона вже спустилася на половину сходів, коли за спиною пролунав неспокійний голос Поліанни...*» [8]. Однорідні означення **small, unsteady** замінено одним контекстуально доречним словом **неспокійний** – «Якому не властива спокійність; досить боязкий, сором'язливий, нерішучий» [2], за можливих варіантів: *тихий, невпевнений, непевний, нерішучий* тощо.

Антонімічні та конверсивні трансформації. Антонімічна трансформація – лексико-синтаксичний прийом перекладу, за якого слово джерельного тексту замінюється на його міжмовний антонім, що зазвичай супроводжується заміною стверджувальної конструкції заперечною і навпаки. Антонімічні заміни ґрунтуються на логічному принципі, за яким заперечення певного значення еквівалентне ствердженню його протилежності: *He didn't talk* // *Він мовчав*. В. Карабан, О. Селіванова вважають традиційний термін «антонімічний переклад» неточним, позаяк слова, що перекладаються, лише змінюють форму на протилежну, тоді як їх зміст залишається незмінним [4, с. 291; 9, с. 385]. Міжмовні конверсиви – слова, що виражають міжмовні зворотні відносини, «називаючи одне й те ж явище, показують його з різних боків» [5]: «*Well, anyhow, you can be glad of that,*» she retorted; «*for when I'm talking, YOU don't have to!*»» [13] // «*– Що ж, в такому разі ти маєш радіти з того, – відповіла вона, – бо тоді ти можеш помовчати*» [8]. Структури – *I'm talk, you don't have to* // – *ти можеш помовчати* описують одну й ту ж ситуацію за допомогою протилежних понять.

Коререферентні трансформації. До помітної зміни денотативного значення лексичних оди-

ниць призводять **коререферентні заміни**. Термін коререферентність (англ. coreference) позначає відношення між номінативними знаками, які називають спільний об'єкт різними лексичними одиницями [7]. Важливо коререферентні трансформації відрізняти від синонімічних: останні позначають слова в мові джерела та перекладу, які відрізняються семним складом (відтінками значень); під час коререферентних заміни, як правило, змінюється зміст лексичних одиниць джерельного тексту, проте завжди незмінним залишається референт. Коререференти, за словами Галини Осіпчук, різнобічно характеризують той самий референт [7].

Коререферентні ряди у романі Елеонор Портер «Pollyanna», які представлені позначеннями персонажів цього твору різними властивими їм найменуваннями, доволі поширені: *Pollyanna – the little girl – a child – niece – Miss Jennie's little gal*. Цікаво, що в українському перекладі роману ці коререферентні ряди часто ширші за оригінальні. На думку О. Селіванової, «перекладач може використати будь-яку номінацію за умови її доцільності в певному контексті» [9, с. 383]: «*“Yes, she might be,” nodded the old man*» [13] // «*– Так, цілком можливо – кивнув садівник*» [8]. Номінація у джерельному тексті *the old man* вказує на вік персонажа, а в перекладі на рід його занять – *садівник*. На вік персонажа у перекладі вказують такі номінації: субстантивованій прикметник *старий*, іменник *дід* і його зменшувано-пестлива форма *дідусь*, які реалізують у контексті роману другий ЛСВ: «2. Чоловік похилого віку»: «*The man turned*» [13] // «*Дід повернувся*» [8]. *The old man* в іншому фрагменті перекладу замінено іменем – *Том*: «*“Oh, yes they did,” nodded the old man*» [13] // «*– А проте, це було, – кивнув Том*» [8]. Така практика заміни в перекладі імені чи навпаки іменем властивих персонажу найменувань є доволі поширеною: «*With the tips of her fingers Miss Polly turned over the conglomerate garments, so obviously made for anybody but Pollyanna*» [13] // «*Міс Полі кінчиками пальців перегорнула купу одягу і дійшла висновку, що все це анітрохи не пасує її небозі*» [8]. Ім'я героїні *Pollyanna* трансформовано на іменник *небога*, що вказує на родинні зв'язки: «Дочка брата або сестри (про рідних, двоюрідних, троюрідних); племінниця» [10]. Іноді ім'я замінено широким поняттям, що позначає стать (чоловік, жінка) чи/та вікову категорію (дівчина, хлопець, підліток): «*Miss Polly Harrington always sent something to Mrs. Snow once a week*» [13] // «*Міс Полі Гаррінгтон щотижня щось передавала цій жінці*» [8]. «*“As if ever anybody could be fond*

of her!" scorned *Nancy*» [13] // «— Ніби вона хоч комусь до душі? — осудливо зауважила *дівчина*» [8]. Або поняття, що позначає стаття, має інший кореферентний відповідник в перекладі: «*The man made a queer noise in his throat*» [13] // «*Незнайомець аж поперхнувся від несподіванки*» [8]. Як правило, в художньому перекладі вжито кореференти із більшою інформативністю, які, характеризуючи персонаж, уточнюють чи нагадують окремі деталі сюжету [6, с. 157].

Метонімічні трансформації — модифікації, підґрунтям яких є суміжність міжмовних понять-відповідників. Наприклад, місце заняття — рід заняття: «*You see, I used ter work in the garden — then*» [13] // «*Я вже тоді працював тут садівником*» [8]. Така суміжність може бути представлена також: цілим в джерельному тексті (голонімом — «поняттям, яке щодо іншого поняття виражає ціле, базове і вихідне поняття; предмет, який включає в себе інший» [3]) та його частиною (партонімом) в перекладному — **партонімічна** трансформація, і навпаки: частина (партонім) перекладається цілим — **голонімічна** трансформація; заміною однієї частини іншою — **парто-партонімічна** трансформація [9, с. 384]. Назва таких трансформацій орієнтована на результат перекладацького процесу: «*"Oh, I'm so glad, glad, glad to see you," cried an eager voice in her ear*» [13] // — *О, я така рада, рада, рада бачити вас!* — прокричала *дівчинка* їй біля вуха» [8] — застосовано голонімічну трансформацію. Вживання метонімії — характерна риса ідіостилю Елеонор Портер: *Nancy's capable hands short work of unpacking the books, the patched undergarments, and the few pitifully unattractive dresses*» [13] // «*Моторна Ненсі хутенько розпакували книжки, латану білизну і кілька вбогих суkenок*» [8]. У перекладі метонімія *Nancy's capable hands* втратилася в результаті застосування голонімічної трансформації: соматизм *hands* замінено цілим *Ненсі*. Позаяк у процесі перекладу втрачається метонімія, такий тип трансформацій можемо назвати деметонімізація.

Зворотну трансформацію — партонімічну (заміну цілого частиною) застосовано у такому фрагменті: «*At one of the windows, a few minutes later, Pollyanna gave a glad cry and clapped her hands joyously*» [13] // «*За хвилину Поліанна підійшла до вікна і раптом радісно скрикнула й заплескала в долоні від захоплення*» [8]. У цьому фрагменті заміна диктується специфікою сполучуваністю слів в англійській та українській мовах: *clapp her hands* // *плескати в долоні*.

Конкретизація. До помітної зміни денотативного значення лексичних одиниць призводить звуження значення слова. Такі трансформації кваліфікують як **родо-видові** (В. Карабан), **гіпонімічні** (О. Селіванова): «*The Man often wore a long black coat and a high silk hat — two things that the "just men" never wore*» [13] // «*Чоловік був завжди вбраний у довгий чорний сурдуг та шовковий циліндр, — цього інші чоловіки не носили*» [8]. Гіперонім (родову назву) *coat* — «an outer piece of clothing with sleeves that is worn over other clothes, usually for warmth» [11] — перекладено гіпонімом (видовою) *сурдуг* — «Чоловічий верхній двобортний одяг з довгими полами, відкладним коміром і широкими лацканами» [10]. Гіперонім (родову назву) *hat* перекладено гіпонімом (видовою назвою) *циліндр* — «чоловічий головний убір, високий капелюх з плоским верхом» [10].

Генералізація (гіперонімічна трансформація) — зворотний процес до конкретизації: видове поняття перекладається родовим: «*Then, slowly, she rose and began to put away the dresses*» [13] // «*Тоді поволі підвелася і почала складати речі назад*» [8]. Поняття *the dresses* в цьому контексті є вужчим відносно поняття *речі* — «Одяг, білизна, предмети особистого користування і спеціального призначення» [10], до якого вдалася перекладачка. О. Селіванова гіпонімічні та гіперонімічні трансформації кваліфікує як метонімічні, додаючи до них ще один тип — еквонімічні (гіпо-гіпонімічні) трансформації — заміну гіпоніма джерельного тексту схожим гіпонімом в перекладі [9, с. 385]: *sombrero* // *бріль*.

Метонімічні модифікації разом із метафоричними в українських перекладознавчих студіях часто відносять до прийомів змістового (логічного) розвитку значень. На нашу думку, такий термін охоплює занадто широкий спектр різнопланових прийомів, тому вдаємося до його конкретизації.

Метафоричні трансформації. Широко відомі класифікації прийомів передачі метафори, критерієм яких є збереження, втрата, заміна образу в перекладі (П. Ньюмарк). О. Селіванова пропонує виокремлювати чотири типи метафоричних трансформацій: метафоризація, деметафоризація, трансметафоризація, заміна знака донорської сфери метафори [9, с. 385].

Метафоризація — заміна слова оригіналу з прямим значенням словом у переносному значенні: «*Whereupon she laughed suddenly*» [13] // «*І дівчинка вибухнула сміхом*» [8]. Дієслово *laugh* у прямому значенні перекладено дієсловом *вибух-*

нути у переносному значенні: «перен. Раптово виникати, починатися з великою силою. Раптово і бурхливо починати плакати, сміятися» [10]. Метафоричний відповідник додає образності тексту перекладу та компенсує втрати метафори в його інших фрагментах.

Трансфеметафоризація – заміна донорської концептосфери метафори [9, с. 386]: «“Yes, sir;” *beamed* Pollyanna» [13] // «–Так, сер, – *розцвіла* Поліанна» [8]. Метафору *beam* – «to smile with obvious pleasure» [11] – з донорською концептосферою *СВІТЛО* (пор.: *beam* – «a line of light that shines from a bright object» [11]) – замінили метафорою *розцвісти* – «Відчувати радість, приємність, насолоду» [10] з донорською концептосферою *РОСЛИНА* (*розцвісти* – «Починати цвісти, вкриватися квітами (про рослини)» [10]).

У перекладі може зберігатися метафора із тією ж донорською концептуальною сферою, але з іншим висвітленим знаком цієї концептосфери: “I didn't see you go, and nobody didn't. I guess you *flew* right up through the roof; I do, I do”» [13] // «– Ніхто не бачив, як ви виходили з будинку, ніхто.

Я гадаю, ви просто *спурхнули* з даху, ге? [8]. Пор.: *flew* – «When a bird, insect, or aircraft flies, it moves through the air» [11]– та *спурхнути* – «Легко і швидко злітати з якого-небудь місця (про птаха, метелика і т. ін.)» [10] – різні знаки донорської концептосфери ПТАХ, які знаходяться в синонімічних відносинах.

Висновки. Таким чином, в англо-українському перекладі художнього тексту на лексичному рівні регулярно використовуються трансформації, за яких модифікується денотативне (ядерне поняттєво-логічне) значення лексичних одиниць з метою збереження ідіостилію автора джерельного тексту; стилістичних норм цільової мови; збалансування відповідності комунікативного впливу на адресатів джерельного та перекладного текстів тощо. До зміни поняттєво-логічного значення призводять синонімічні, антонімічні, конверсивні, кореферентні, метонімічні, метафоричні трансформації, які ми розглянули в цій статті. Трансформації на лексичному рівні, які пов'язані із змінами конотативного значення слова, слугуватимуть предметом нових досліджень.

Список літератури:

1. Богайчук О. С. Лексичні трансформації в перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2021. № 49. Том 2. С. 143-146. URL: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.49-2.32>
2. Горюх – українські словники. Тлумачний словник. URL: <https://goroh.pp.ua/Тлумачення> (дата звернення 06.04.2025).
3. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк : ДонНУ, 2012. Т. 1. 2012. 401 с.
4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.
5. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: Підручник. Київ: Академія, 2002. 368 с.
6. Литвин І. М. Основи перекладознавства: підручник. Черкаси: Ю. А. Чабаненко, 2024. 294 с.
7. Осіпчук Г. В. Засоби кореферентності у прозовому тексті (на матеріалі творчості Валерія Шевчука і Марії Матіос). Автореферат дис. на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук. Спеціальність 10.02.01 – українська мова. Київ, 2012.
8. Портер Елеонор. Поліанна. Переклад українською Богдана Гора. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=662> (дата зв. 06.04.2025).
9. Селіванова О. О. Нова класифікація перекладацьких трансформацій. *Методологія художнього перекладу: навчальний посібник для студентів-японістів*. Бондаренко І. П., Комарницька Т. К., Семенко С. М. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. С. 376–378.
10. Тлумачний словник української мови. URL: <https://slovyk.ua> (дата звернення 06.04.2025).
11. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення 06.04.2025).
12. Molina L. & Albir A. Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach. *Meta: Journal des traducteurs*. vol. 47, n° 4, 2002. P. 498-512. URI: <http://id.erudit.org/iderudit/008033ar>. DOI: 10.7202/008033ar
13. Porter, Eleanor H. Pollyanna. Kharkiv: Folio World's Classics, 2022. 186 p.

Lytvyn I. M., Reidalo V. S., Storcheus S. V. LEXICAL TRANSFORMATIONS IN THE UKRAINIAN TRANSLATION OF AN ENGLISH LITERARY TEXT

Introduction. This article explores the issue of transformations, a topic of enduring relevance in translation studies. These transformations occur during the transition from the source text to the target text. The research

involves various aspects such as terminology, definitions, typologies, mechanisms of transformations, and the rationale for their study.

Purpose. *The purpose of the article is to analyze lexical transformations using classifications based on Charles Morris's triad of language semiotics: semantics, syntactics, and pragmatics.*

Results. *The mechanisms of various types of lexical transformations leading to changes in the denotative meaning of a word are examined. Synonymic transformations are characterized. Their equivalents in the source and target texts are interlingual semantic and contextual synonyms with different set of semes. Coreferential transformations are analyzed, in which the meaning of lexical units in the source text changes, while the referent remains the same. Different types of metonymic transformations are described (concretization, generalization of meaning, paronymic, holonymic, and parto-paronymic substitutions). The research considers the loss of metaphorical image (demetaphorization), the emergence of metaphorical image (metaphorization), the cognitive mechanisms of modifying the donor sphere of a metaphor in translation (transmetaphorization), and the substitution of a component of the metaphor's donor sphere.*

Originality. *The effectiveness of the typology of lexical denotative transformations is illustrated using the Ukrainian translation of Eleanor Porter's novel «Pollyanna» by Bohdana Hora, with a focus on interlingual substitutions that are either under-described or not previously described.*

Conclusions. *In English-Ukrainian literary translation, lexical transformations that modify the denotative (conceptual-logical) meaning of lexical units are regularly used to preserve the individual style of the source text's author, adhere to the stylistic norms of the target language, and balance the communicative impact on the audiences of both the source and target texts. Lexical transformations involving changes in the connotative meaning of lexemes will be the subject of new research.*

Key words: *translation, translation transformation, coreferential substitution, metonymic transformations, metaphorical transformations, generalization, concretization, antonymic translation, conversion translation, denotative meaning.*